

Pirhe je nesel.

Spisal Kmpoljski.

do bo nesel pirhe Budinovim otrokom?» je vprašala na Veliki ponedeljek popoldne Trigarjeva mati.

»Jaz, jaz, jaz!« se oglase hkrati Tonček, Anica in Lipek.

Mati sama ni vedela, kateremu bi dovolila, ker so se vsi trije pregovarjali med seboj, kateri bi nesel. Najbolj se je seveda silil Tonček kot najstarejši. Pa tudi Anica ni dosti zaostajala za njim. Šestletni Lipek je pa stal zadaj in kričal: »Mama, jaz, jaz!«

»Tonček je že tako nesel Ozbičevim in Testenovim,« je pristavila nekoliko užaljena Anica.

»Ti si pa danes nesla Mavričevim in si dobila od kume več nego jaz pri Ozbičevih in pri Testenovih,« se je odrezal Tonček. Mati je še malo pomislila in potem storila konec prepiru z besedami: »Nobeden izmed vaju ne bo nesel. Pa naj enkrat nese Lipek. Saj ni daleč, in tako težko tudi ne bo.«

Tonček in Anica sta kar obmolknila, ker tega nista pričakovala. Lipek je bil najmlajši in ni še nikdar nosil ne golobic ne pirhov in ne kolačkov. — Lipek pa je kar poskakoval od samega veselja. Kaka čast, da nese pirhe! Pa še dobiček pri tem! Budinovi radi posežejo v mošnjiček in stisnejo kako desetico v roke. Seveda jo dobi samo tisti, ki prinese pirhe. In danes nese on, Lipek!

Mati prinese velik, snažen robec in ga razgrne na mizi. Seveda so morali biti vsi otroci zraven, da so videli, kakšne pirhe in kolačke dobe Budinovi. Najbolj je pa moral paziti Lipek. On bo vendar delil in se ne sme zmotiti.

»Lipek, le glej!« je rekla mati. »Ta-le mali kolaček dobi Francek, ker je še majhen. Ta dva pirha sta tudi njegova. Minki pa daš večji kolaček,

en pirh in to pomarančo. Vse drugo pa izročiš botri, da bodo pokusili tudi našega žegna.*

In mati je pridjala kos velikega kolača, eno klobaso in par presnih štrukljev.

»Torej kako boš razdelil? Povej še enkrat!«

Lipek si je dobro zapomnil.

Mati je robec zavezala in ga oddala Lipku ter mu naročila, da naj pazi, ker lahko pirhe pobije. Tudi naj gre naravnost tja in potem domov, da se ne bo kje obotavljal. Potem pa pojde lahko na vas.

Lipek je vse obljubil in odšel.

* * *

Pri nas imajo lepo navado, da obdarujejo o Veliki noči otroke s pirhi in kolački. Sicer dobe tudi drugod otroci o Veliki noči pirhe večinoma od staršev; a pri nas je drugače. Pirhe se mora dati vsem otrokom bližnjih sorodnikov. Botre in botri dajo pirhe vsem otrokom, ki so jih držali pri krstu ali katerim so zavezali birmo.

Ne dajo pa samo pirhov, ampak vsak dobi tudi še kolaček, ki ga spečejo doma ali ga pa kupijo. Dostikrat pa dajo še kako drugo stvar, kakor: pomaranče, jabolka in tudi denar. Največ dobi navadno tisti, ki pri- nese. On mora dobiti najlepše kolačke in pirhe. Zato pa otroci tako radi raznašajo o praznikih te stvari . . .

Tudi Trigarjev Lipek je kaj ponosno stopal s culico na rokah proti Budinovim, ki so stanovali na drugem koncu vasi. Niti ozrl se ni, dasi je bil danes tako lep dan, kakor že dolgo ne. Pomladansko solnce je tako *dobrodejno dihala na nebeškem svodu prijetno toploto in jo pošiljala naravnost od dolgega mraza otrpli zemlji in ljudem*. Sneg je že pred prazniki vzel slovo, in zemlja je popila vse njegove solze, ki jih je tako obilno točil ob slovesu. Tako prijetno se je stopalo po suhi in kopni zemlji, da bi človek kar hodil naprej in naprej, dokler bi ga nesle noge.

Toda Lipek ni mislil na vse to; ampak stopal je ponosno po sredi vasi. — K Budinovim bi bil lahko prišel za vasjo po vrtilih. Bila je napravljena steza, ki se je že tudi posušila. Pa Lipek je šel rajši skozi vas, da ga bodo lahko gledali tudi drugi otroci, ko bo nesel pirhe in kolačke. Še odrasli vaščani ga bodo videli in rekli: »Lejte no! Trigarjev Lipek nese pirhe! Kakšen velik dečko je že!« Kaj to, če je pot skozi vas malo daljša! Saj Lipek nosi komaj šest let noge po svetu in torej lahko stopa. Bog zna, kdaj bo zopet prilika, da bi se tako lahko malo postavil na vasi kakor danes. Morda bo moral čakati do druge Velike noči.

Najbrže bi bil Lipek srečno dospel s pirhi k Budinovim, da bi ga ne bilo spotoma zmotilo nekaj posebnega.

Sredi vasi je zapazil gručo dečkov razne velikosti, ki so se glasno pričkali med seboj. Lipek bi bil odšel mimo, ko bi ne bilo ravno prepira med dečki. Gotovo bi ga bil kateri izmed njih opazil in opozoril nanj svoje tovariše. Vsi bi ga videli, da nese pirhe, in to bi Lipku posebno dobro delo.

A sedaj se jih je nekaj prepiralo, drugi so pa radovedno gledali, kako se konča prepir. Zato ni nobeden opazil Lipka s culico v roki. Lipek se je moral torej sam pokazati. Šel je in se jim pridružil ter bil priča naslednjemu prepiru med Plesničarjevim Jurčetom in Cotičevim Francetom.

»Pa se ni bil skril; malo ga je še gledalo izza lupine,« je rekel že skoro jokaje Jurče.

»Čisto skrit je bil, čisto skrit,« je zatrjeval v naglici France. »Saj so drugi videli.«

»Res je; skril se je,« se oglasi več dečkov.

»Malo ga je še ven gledalo, jaz sem dobro videl; jaz tudi, jaz tudi!« zavrnejo drugi, ki so bili za Jurčeta na strani pravice.

»Ni res, ni res!«

»Res je; videli smo!«

In tako je odmevalo naprej po vasi zaradi pomaranče. Jurče jo je dal Cotičevemu na tri pota, in dvovinar bi se bil moral popolnoma skriti v pomarančo. France je znal dobro sekati, vendar tu ni imel posebne sreče. Obakrat je zadel pomarančo, pa dvovinar je samo ranil trdo njeno lupino. Zavihtel je še tretjič, kolikor so mu dopuščale moči, in zdaj je obtičal denar v pomaranči. Sicer se ni bil popolnoma skril, a zviti France je hitro pobral pomarančo in potisnil obenem dvovinar popolnoma vanjo. Plesničarjev je trdil, da je njegov denar in pomaranča, Cotičev pa narobe. In čedalje več dečkov je bilo na strani Jurčeta. To je uvidel tudi Cotičev in ker ni hotel veljati za goljufa, pa bi bil vendar rad imel pomarančo in denar, zato mu je prišlo nekaj posebnega na misel.

»Pa naj se izkaže pravica! Grem pa še enkrat, Jurče.«

Plesničarjev ni bil izprva s tem zadovoljen. Kmalu so ga pa pregovorili drugi, da je dovolil.

Cotičev si naglo sleče suknjič, zavihne desni rokav in hajdi na sekanje pomaranče!

Vsi dečki so ga obkolili in z napetostjo gledali razkoračenega golorokega Franceta, kako se izkaže pravica.

Tudi Lipek je še ostal in čakal pravice. Sicer ni dosti videl, ker je bil majhen in so ga drugi potisnili izven kroga. Vendar je ostal in stiskal glavo med druge. Da bi mu kdo ne strl pirhov, je držal culico za seboj s prekrižanima rokama.

Cotičev je pomerjal nekaj časa, potem pa zavihtel visoko v zrak. Dvovinar se je skril, a ne v pomarančo, temveč v mehko prst.

»Enkrat — nič,« se je oglasilo iz vseh grl.

France je zopet sekal drugi pot. Sedaj je vsaj zadel pomarančo, a niti ranil je ni bil.

»Dvakrat — nič,« je ponovil France sam kot odmev.

»Dvakrat — nič,« je zopet zadonelo v tropi, katere pozornost se je vidno večala.

Meril je in meril dlje časa kakor navadno. Še samo en mahljaj z roko, in pravica se izkaže; in z njo pojde dvovinar in pomaranča. Zato je treba

paziti! — Francetu se je zazdelo, da je roka mirna, da zdaj-le mora zadeti. Vsi so ga gledali, vsi opazovali molče in z veliko napetostjo. Že je zavihtel roko visoko v zrak, kar se začuje izmed gruče prestrašen klic.

»Joj, jej, joj, pirhi, pirhi!«

Vsi se hipoma ozro in zapazijo Lipka, hitečega za Mavsarjevim psom, ki je nesel njegovo culico v gobcu. Medtem, ko je čakal Lipek, na katero stran se izkaže pravica, in zadaj držal culico s pirhi in kolački, se je bil pritihotapil tudi Mavsarjev sestradani Hektor, ki si niti o Veliki noči ni mogel doma potolažiti svojega gladu. Kmalu je ovohal, da v culici niso samo pirhi in kolački, ampak še nekaj drugega, kar bi se njemu prav prileglo. Klobasica je naposled premagala njegovo zvestobo. Ker ni imel časa, izbirati klobase od pirhov in kolačkov, zato je kar popadel culico in jo odkuril, pa ne proti Budinovim, ampak nazaj proti Trigarjevim.

Kakor ploha so jo vdrli dečki za psom z velikanskim vikom in krikom, da so ljudje odpirali okna in gledali, kaj se je zgodilo, da je tak vrišč. Tudi Trigarjevi so odprli okna in takoj vedeli, kaj se je zgodilo. Tonček in Anica sta zdirjala ven ter prestregla psa. Hektor se je obrnil na drugo stran s svojim plenom. A zdaj je imel tudi on smolo. Robec se je razvezal, in iz njega so padli pirhi, kolački, štruklji in klobasa. Ni se dolgo pomišljal, ampak zagrabil je klobaso in jo ucvrl za vasjo. Za njim je zletelo še par kamenov, potem je imel pa mir.

Anica je pobrala robec z ostanki in ga odnesla domov.

Že ko je bilo vsega konec, se je prikisal za drugimi Lipek. Od joka in sramote si je zakrival obraz. Tako rad bi se bil danes postavil, pa mu je Hektor prekrizal račun. In zdaj mu bodo otroci dolgo nagajali, kako je nosil pirhe; še odrasli se mu bodo smejali. Doma pa tudi ne bo imel miru pred Anico in Tončkom. In vse to zaradi postavljanja in baharije.

Tudi pravica se ni mogla izkazati med Plesničarjevim in Cotičevim, četudi je manjkalo samo še par sekund. Franceta je zmešal Lipkov krik in ko je videl, kaj se je zgodilo, je spravil denar v žep in zdirjal z drugimi za psom. Plesničarjev Jurče je pa pobral pomarančo in šel za njimi. Tako sta bila zopet vsak pri svojem kakor prej: eden je imel pomarančo, drugi pa denar.

Lipek je pa res moral marsikatero grenko požreti zaradi tistih pirhov.

